

Det hellige måltid

Præsten beder dig om at spise middag i Demeters helligdom i dag, den 9. i måneden, fra den 7. time

(Papyrushåndskrift fra Oxyrhynchus, 2.-3. årh. e.Kr., oversat af Per Bilde)

Den, der ofrer på den syvende dag <i måneden>, skal udføre alt det, der passer sig for guden. Han skal af det medbragte offerdyr tage et ben og en skulder, men resten skal han partere i helligdommen. Hvis en bringer et offerdyr til guden, så lad det ske fra nymåne indtil den 15. <dag i måneden>. Hvis en fylder et bord for guden, så lad ham <selv> tage halvdelen. De, der vil komme sammen i en forening til ære for Mén Tyrannos, kan gøre det - til God Lykke. På samme måde skal foreningsmedlemmerne yde guden hvad, der passer sig: et højre ben, en hud, en kop olie, en »krukke« vin, et mål velæltet kage, tre offerkager, to mål småkager samt frugter med hård skal. Når foreningsmedlemmerne ligger til bords, tillige en krans og et uldbånd. Måtte guden være nådig mod dem, der nærmer sig med et oprigtigt sind.

(Indskrift fra tempel for Mén Tyrannos i Attika, 2.-3. årh. e.Kr., oversat af Per Bilde)

Det der giver os glæde under festerne, er ikke mængden af god vin eller det ristede kød, men håbet om og troen på, at guden er til stede og er venligtsindet imod os og venligt accepterer det, som vi gør.

(Plutarch, Hvorfor man ikke kan leve et behageligt liv ifølge Epikur 21, ca. 110 e.Kr., oversat af Birgitte Bøgh)

Angående det hellige måltid. Efter at de hellige mænd har fjernet de sædvanlige dele til guderne af hvert offerdyr i processionen, skal de, sammen med de hellige kvinder og jomfruer, anvende resten af kødet til det hellige måltid. De skal invitere præsten og præstinden, præstinden fra Karneios, Mnasistratos samt hans kone og børn, kunstnerne der ydede service under dansene, samt de assistenter, der hjalp til.

(Indskrift fra Andania, 92 f.Kr., oversat af Birgitte Bøgh)

Nadveren

Mens de spiste, tog Jesus et brød, velsignede og brød det, gav sine disciple det og sagde: »Tag det og spis det; dette er mit legeme.« Og han tog et bæger, takkede, gav dem det og sagde: »Drik alle heraf; dette er mit blod, pagtens blod, som udgydes for mange til syndernes forladelse.«

(Matthæusevangeliet 26, 26-28, 1. årh. e.Kr.)

Men de >kristne< påstod, at deres skyld og forseelse havde været, at de havde plejet at mødes før daggry på en bestemt dag og med hinanden at synge en hymne til Kristus, som om han var en gud .... Efter at have gjort det havde de plejet at skilles og siden at mødes igen for at indtage et måltid, men et ganske almindeligt og harmløst; men selv det havde de ophørt med at gøre efter min forordning, hvormed jeg i overensstemmelse med din ordre havde forbudt religiøse sammenslutninger.

(Brev fra Plinius til kejser Trajan, 112 e.Kr., oversat af Jakob Engberg)